

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XIX. Urbinaten. De repræsentatione an detur in emphyteusi; Et de concordia inter Episcopum & Civitatem Urbini super facultate disponendi quomodo intelligatur, Et an moriens possit in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

Rota & Curia receptam, vera sit supradicta propositio quod in emphyteusi ecclesiastica masculinum non concipit femininum, ideoque femina non veniant sub nomine filiorum, nepotum, & pronepotum; Attamen hæc est nuda juris præsumptio, contrariis probationibus, vel etiam præsumptionibus & conjecturis elidibilis, cum non implicet, etiam emphyteusim ecclesiasticam posse feminis convenire eodem modo, quo fortius ex frequenter hoc eod. tit. deductis, convenire potest quibuscumque extraneis, quia partium voluntati semper cedit quæcumque juris præsumptio.

Dictam verò voluntatem satis desumi dicebam ex facultate nominandi per primum acquirentem procurata, & sic illam capiendam esse, non in eo sensu, quod ultimus masculus, sicuti potuisset quemcumque extraneum nominare, ita potuisset eandem facultatem exercere ad favorem filiarum, sed capiendam esse pro conjectura voluntatis acquirentis, quod universum ejus sanguinem, omnemque generationes, sive masculinas, sive femininas sub concessione comprehendere voluerit, dum in istarum defectum, de cujuscumque etiam extranei nominationem remanere operativam, non in sua specie, & ex ejus propria virtute, sed tanquam dictæ voluntatis conjecturam.

Et nihilominus sufficere videbatur, ex præmissis rem esse probab. liter dubiam, ut proinde ex subsequuta concordia, in partium voluntate non fuerit faciendi omnimodam novationem, atque sublata de medio prima investitura novam ex integro obtinere, sed potius id fuerit pro antiquo jure confirmando, prout in dubio regularis est natura transactionis, quod scilicet transgens, cui res controversa jam per eum possessa dimittitur, non dicatur de novo acquirere, neque illam jure novi domini seu tituli obtinere, sed potius jure tituli seu domini antiqui, ita magis confirmati per remotionem illius obstaculi, seu timoris, quem dubius litis eventus inferebat ad communiter not. in l. profundo C. de transact. & habetur hoc tit. ac alibi frequenter, quoniam est conclusio vera & recepta.

Alia enim ratione accedente, quod juxta claram dispositionem textus in l. finali Cod. de novat. hodie novatio non præsumitur nisi expressè dicatur, vel nisi omnimoda incompatibilitas vicem expressionis habendo illam inducat ex cumularis per Amat. var. resol. cap. 50. Capp. latr. consult. 140. & passim. Et ex hoc motivo, post plures disputationes, tandem per scribentes pro actricibus prius in levioribus evagantes deducto, ita judicatum fuit, atque iusta mihi visa est resolutio, quam credo ansam dedisse honestæ concordie.

Occasione autem præmissa disputandi, ex parte agentium excitatum fuit motivum, quod ubi etiam expirata prima concessione facta Petro Paulo, Angela & Catharina tanquam novæ acquirentes censendæ forent, adhuc tamen dum investitura habebat formam pacti & providentiæ, non potuerant filiis & aliis in ea vocatis præjudicare, quia conclusio de primo acquirente titulo oneroso, ut successoribus præjudicare possit, procedere debeat, ubi est pater habens filios in potestate. Tum ex regula quod pater stipulando pro filiis contemplari eos censeatur tanquam hæredes juxta receptam traditionem glos. & Baroli in l. si stipulatus s. pactus ne peteret ff. de pactis, Tum ex altera viva ratione, quod cum inter patrem & filium

donatio consistere non valeat, totum quod filius ex patris providentia obtinet, dicatur peculium profectuum in eisdem patris dominio & libera dispositione perseverans, ex iis quæ latè in proposito habentur deducta in Romana donationis pro creditoribus de Jordanis sub tit. de donationibus ac etiam sub tit. de feud. in Parmen. feudi disc. 12. Secus autem ubi est mater vel extraneus, quia utraque ratione cessante, cum stipulatio pro aliis implicitam contineat donationem à jure non prohibitam, dicta disponendi seu præjudicandi facultas competens primo acquirenti qui sit pater, non intrat, ex iis quæ habentur in specie deducta per Gratian. discept. 405. quod etiam habetur firmatum in materia juris patronatus aliis allegatis decisione 37. par. 7. recen. n. 2. cum seqq. & in Cortonen. Capellania 7. Junii 1649. & 23. Januarii 1651. coram Melio, quarum prima est decis. 316. par. 10. res. & altera 107. p. II.

Istud motivum in proposita facti specie, facili negotio superabile mihi videbatur, quoniam dicta nova concessio, per concordiam ut supra, facta, continebat expressam facultatem disponendi resultantem etiam ex clausula ad habendum, de qua quicquid sit in ordine ad præjudicium domini post finitam investituram, sive in ordine ad facultatem successorum, quoties cadere potest dubitatio, num percutiat solum primum acquirentem & non alios ut alibi hoc eod. tit. & in Asten. seu Taurinen. sub tit. de feud. disc. 108. dubitandum non est, eam facere consuetam operationem in primo acquirente ita per hujusmodi clausulæ impetratione declarante, noluisse per stipulationem pro filiis, vel aliis, eis irrevocabiliter donare, cum passim detur operatio dictæ clausulæ in primo acquirentes, quamvis in successoribus non esset operativa.

Circumscripta verò dicta circumstantia, vel simili, diversam acquirentis voluntatem ut supra ostendente, considerabam motivum non levem inferre difficultatem maturiori tamen iudicio super eo reservato, quando casus controversiæ præberet disputandi occasionem, cum in ista causa ad disputationis trutinam redactum non sit.

URBINATEN.

PRO

PETRO MATTHEO MAGGIO

CUM

THEODORA MAGGIA AMITA.

Responsum pro veritate extra Curiam.

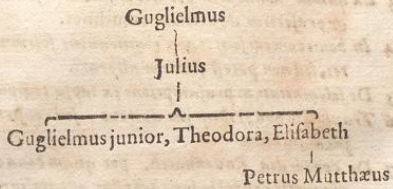
De representatione, An detur in emphyteusi, & de concordia inter Episcopum & Civitatem Urbini super facultate disponendi quomodo intelligatur, Et an moriens possit in præjudicium proximioris cui ex investitura debita est successio, disponere in extraneum vel remotiorem.

SUM.

SUMMARIUM.

- 1 **C**asus controversia.
- 2 Quando qualitas hereditaria obstat nec venienti ex propria persona.
- 3 De concordia Urbini circa facultatem disponendi.
- 4 Casus, in quo datur representatio in emphyteusi regulariter prohibita.
- 5 De ratione consuetudinum vel concordiarum alterantium antiquas formulas & facientium bona emphyteutica alienabilia.
- 6 An ut intret concordia, requiratur licentia domini.

DISC. XIX.

ACTA per Episcopum Urbini concessione bonorum de quibus erat controversia, Guglielmo seniori ad tres generationes (sub quibus, non urgentibus contrariis conjecturis, de iure probabilis est, activam ipsius acquirentis comprehendit, itaut nepotes non egrederetur.) Cum bona in Guglielmum juniorem nepotem, & successivè de ultima generatione obvenissent, atque hic sine filiis decessisset, superstitibus Theodora sorore & Petro Matthæo ex altera sorore prædefuncta nepote, quos in eius testamento etiam in huiusmodi bonis æqualiter hæredes instituit. Oportet inter istas partes controversia super dictorum bonorum emphyteuticorum successione, præterente Theodora, sibi soli utpotè de tertia generatione, & in investitura comprehendere convenire, excluso Petro Matthæo pronepote, non obstante testamento dicti Guglielmi, quia cum investitura haberet formam pacti & providentiæ, prohibitum erat emphyteutæ, qui non esset primus acquirens ex causa onerosa disponere in præjudicium vocatorum à defuncto venientium, & super hoc copiose nimirum elaboratæ allegationes de partibus transmissæ fuerunt.

Pro veritate interrogatus, præsupponendo Theodoram, vel nullatenus, vel nulliter Guglielmi fratris hereditatem adisse, itaut sibi non obstatet qualitas hereditaria disponentis, qua concurrente, casus erat extrâ controversiam contra adricem, quoniam hodiè tanquam absoluta recepta est conclusio derivata ex textu in *l. c. à matre Cod. de rei vindic. & l. vindicantem ff. de eviction. ut hæres teneatur servare factum defuncti præcisè, etiã in iuribus ex propria persona competentibus, nõ obstante beneficio inventarii, quatenus vires hereditariæ suppetant, & pro quarum sufficientia in dubio est præsumptio, donec redditis rationibus de contrario per ipsum doceatur, limitata solum conclusione prædicta, vel in feudis utriusque Sicilia Regnorum propter obstaculum Constitutionis *Constitutionem divina mem.**

per quam etiam ipsimet alienanti ob defectum Regii assensus adversus proprium factum venire conceditur, sive exceptis illis casibus seu bonis in quibus expressa hominis vel legis resistentia concurrat, itaut etiam ipsimet facienti vel hæredi de iure venire concedatur, ut suis congruis locis sæpius habetur, & in quarum limitationum casu versari facti circumstantiæ non suadebant, ideoque dicebam de hoc puncto validæ aditionis hereditatis utpotè præjudiciali, ac omnem quaestionem dirimente, congruum esse prius inspicere.

Verum procedendo etiam cum dicto præsupposito, huiusmodi hereditariæ qualitates cessantis, Respondi quod licet in puncto juris, solaque ejus dispositione attenda, pro Theodora consulentes fundatè loquerentur, quia indubitatum est, feudatarium vel emphyteutam, eo modo quo non potest fideicommissarius, quoties non est primus acquirens ex causa onerosa, & concessio habet formam pacti & providentiæ, non posse in extraneos vel remotiores disponere in præjudicium vocatorum ex lege investituræ.

Attamen contrarium in proposita facti specie dicendum veniebat, stante antiqua concordia inter Episcopum & Clerum ex una, & Commune Urbini ex altera, de qua agunt *Castrens. cons. 244. nu. 3. lib. 2. Corbul. de caus. privationis ob mortem civilem nu. 55. cum seqq. & ceteri deducti per Romam in Urbinate. emphyteusis 7. Junii 1647. coram Ghislerio dec. 71. p. 10. rec.* per quam concordiam iudicia est Ecclesiæ necessitas concedendi renovationes illis, qui ab intestato vel ex testamento, quamvis extranei succederent personæ defunctæ, itaut per eam certa reddatur opinio *Romani & Altobrandi ac aliorum, de quibus in Forolivien. hoc titulo disc. 3.* quod scilicet jus petendi renovationem residere dicatur in persona ultimi morientis, & non competat nisi hæredi succedenti in universum jus morientis ejusque personam proinde representanti; Et qua concordia stante admittitur in dicta Urbinate. coram Ghislerio æqualis concursus nepotis cum patruo vel amita, quamvis de iure ex denegata in emphyteusi representatione dari non deberet, solumque in eo casu nepos excluditur, ex eo quod non esset de civibus vel incolis Urbinate, quibus tantum concordia suffragatur.

Ex ista enim antiqua conveniunt inducente necessitate renovationis erga quemcumque hæredem, clarè inductam dicebam alterationem seu corruptionem illius naturæ, quam antiqua investituræ formula importabat, itaut non amplius pacti & providentiæ, sed merè hereditaria censenda esset, proindeque bona, redacta ad iustarum allodialium, effecta sunt liberæ dispositionis, eodem modo quo ex satis rationabili, quinimò necessario communi motivo, ita ex consuetudine introductum est in Abbatia Farfensi & in Episcopatu Mantuano, & per *Bonificianam* in Lombardia, ut sæpius in præcedentibus, ac in *Mantuana feudis tit. de feudis disc. 9. & 10.*

Cum etenim major pars bonorum istarum Regionum in huiusmodi specie consistat, satis inervem ac infelicem vitam habitatores ducere cogentur, sicum rigorosis terminis juris communis procedendum esset, quia commercium esset eis omninò interdictum; Alia etiã licet non convincit, attamen probabili ratione concurrente, famam esse quod bona fuerint de antiquo dominio privatorum, ab istis ob temporum calamitates data Ecclesiis

in protectionem, ab eisdem tamen sub hac lege recipienda, ut expressè declaratur in motu proprio concessio per *Urbanum VIII.* pro eodem Itaru Urbini, regiltrato post *dec. 7. apud Patislem.*

Et quamvis eadem concordia disponat, hujusmodi renovationis necessitatem intelligi debere favore illorum, in quos possessor de Episcopi seu alterius domini licentia disposuerit, undè propterea feribentes pro Theodora, pro excludendo hujusmodi concordie beneficio, magnam ac totam vim in hujusmodi licentia defectu constituebant, Nihilominus dicebam, quod cum ex præmissis, bona hæc merè hæreditaria, & libera dispositionis, adinstar alodialium effecta sint, licentia Domini reservata censetur pro solo ejus jure conservando, & ne ipso ignaro bona transeant ad personas prohibitas, vel in concordia non comprehensas, si ve pro consecutione laudemioru & emolumentorum, quæ per successores pro renovatione debentur, non inde tamen inferri posse, quod successores de necessitate hæreditariam qualitatem habere debent, de hujusmodi defectu possint objicere, ut à simili ponderatur per Rotam *dec. 196. nu. 16. post Zacch. de oblig. Camer.* ac habetur etiam deducum in dicta *Mantuanana sub tit. de defendis. & in dicta Farfen. hoc tit. disc. 8.*

Quod clarè comprobari dicebam ex eo, quod concordia inducit renovationis necessitatem, etiam erga hæredem ab intestato, qui potest esse de cognatis, & non comprehensis in investitura, & tamen respectu illorum, verificabilis non est casus præcedentis licentia; Et quamvis pro hujusmodi licentia necessitate adduceretur auctoritas *Corbuli de devolutione ob lineam finitam ampliatione 9.* Observabam tamen, illum non distinguere inter præjudicium domini & successorum, neque ad istos terminos descendere, sed cum terminis generalibus procedere, Et hanc dicebam mihi videri veritatem æquitatis etiam assistentiam habentem, cum non ageretur de inclusione extraneis ad exclusionem conjuncti, sed de satis prudenti & rationabili dispositione inductiva æqualitatis, juxta juris communis dispositionem, itaut morientis iudicium, aliud in effectu non operaretur, nisi remotionem illius rigoris, quem magis communis & recepta DD. traditio induxit in excludenda representatione in emphyteusi; Et de ista transactione habetur in *alia Urbinate. disc. 26.*

RAVENNATEN.

EMPHYTEUSIS

P R O

ANDREA EMO VENETO

C U M

MARCO ANTONIO GORDIO CANONICO RAVENNATEN.

Casu decisus per Rotam ad favorem Emsi, & deinde sopitus per concordiam.

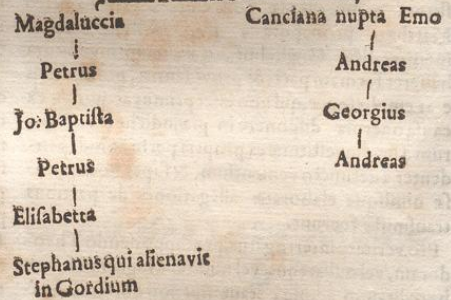
De concordia Ravennaten. circa facultatem disponendi de bonis emphyteuticis,

quomodo intelligenda sit, quas concessiones illa comprehendat, Et an locum habeat cum forensibus, qui non sint cives Ravennatenfes, Et quid ubi in investitura habetur ad eam relatio, Et aliqua de jure accrescendi.

S Y M M A R I V M.

- 1 **F**acti series.
- 2 In emphyteusi non habet locum jus accrescendi.
- 3 Ex quibus deducatur vocatio omnium in solidum, & præsertim de dictione cujuslibet.
- 4 In bonis concessis solitis non requiruntur solemnitates, sed non potest solitum alterari.
- 5 De solemnitatum præsumptione ex lapsu temporis.
- 6 Transactio non tribuit jus de novo, sed confirmat jus antiquum.
- 7 De concordia Ravennaten. per quam bona emphyteutica redacta sunt adinstar alodialium.
- 8 In quibus casibus concordia non intret.
- 9 An ex prohibitione alienationis cesset concordia.
- 10 An concordia respiciat solum interesse domini vel etiam agnatorum.
- 11 Quando dicatur nec ne expirata concessio, ad effectum ut concordia non intret, si una linea defecta durat alia.
- 12 De bono intellectu concordia.
- 13 Concordia non intret in casu mixto duplicis prohibitionis.
- 14 Dispositio de simplici non capit mixtum.
- 15 Consuetudines vel conventiones super facultate alienandi stricte intelligende sunt.
- 16 Concordia loquitur de viribus, & quid de forensibus.
- 17 An concordia capiat concessiones postea factas.

N. de Georgiis.

D I S C. XX.

PER viam transactionis Abbas S. Mariz in Cosmedin Ravennæ, de anno 1325, renovavit antiquam emphyteusim, prædictis Magdaluccia & Canciana pro se ipsi, & cujuslibet earum filius & descendens masculis, & in eorum defectum pro masculis ex prole femina, cum pacto non alienandi sine licentia Abbatis, neque relinquendi loco pio, & cum alio pacto, quod ipsi investiti & descendentes emphy-